

PROTOCOL GENERAL D'ACTUACIÓ ENTRE L'OFICINA DE PREVENCIÓ I LLUITA CONTRA LA CORRUPCIÓ A LES ILLES BALEARS I L'AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR

D'una banda, la Sra. María Belén Méndez Alonso, cap d'Àrea d'Investigació, en funcions de directora adjunta de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears (en endavant, l'Oficina), que intervé en el seu nom en virtut de les funcions atorgades mitjançant Resolució del Director de l'Oficina de 15 de desembre de 2021 (Butlletí Oficial de les Illes Balears de 23-12-2021), d'acord amb l'article 21 de la Llei 16/2016, de 9 de desembre, de creació de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears.

D'altra banda, el Sr. Éric Jareño Cifuentes, batle de l'Ajuntament de Lluçmajor, amb CIF P0703100 H, i amb domicili social a la plaça d'Espanya, 12, actuant en nom i representació de la corporació, assistit del Sr. Marc Rigo Manresa, amb NIF 18218814P, secretari de la corporació, en les seves funcions de fedatari públic, en compliment de l'art. 3.2, apartat i), del RD 128/2018, de 16 de març, pel que es regula el règim jurídic dels funcionaris d'Administració local amb habilitació de caràcter nacional.

Fent ús de les seves facultats i competències, amb la finalitat de millorar la coordinació i col·laboració entre totes dues institucions acorden atorgar el següent

PROTOCOL GENERAL D'ACTUACIÓ

I. Antecedents i àmbit competencial.

1r L'Oficina, creada mitjançant la Llei 16/2016, de 9 de desembre, d'acord amb el seu preàmbul compleix amb el que disposa l'article 6 de la Resolució 58/4 de l'Assemblea General de Nacions Unides, de 31 d'octubre de 2003, per la qual s'aprova la Convenció de les Nacions Unides contra la corrupció, atès que garanteix l'existència d'un òrgan especialitzat i independent encarregat de prevenir la corrupció.

L'Oficina es crea amb la finalitat de fomentar els valors i els principis que informen la Llei 16/2016, i de fer el seguiment de les obligacions que estableix la legalitat vigent, així com de prevenir i investigar activitats que resultin contràries a això, es crea l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears, que depèn orgànicament del Parlament de les Illes Balears. L'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció exerceix les seves funcions amb independència plena i autonomia funcional.

Entre les funcions de l'Oficina destaca la de prevenció, investigació i lluita contra la corrupció següents:

- Dur a terme estudis i anàlisis de riscos previs en activitats relacionades amb els contractes, els ajuts o les subvencions públics, inclosos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei, que permetin fer la inspecció o el seguiment de la dita activitat.
- Promoure i impulsar mesures en matèria de lluita contra la corrupció i contra qualsevol activitat il·legal o a la deguda gestió dels fons públics, inclosa la comunicació a l'autoritat judicial o al ministeri fiscal del resultat de les investigacions, quan sigui procedent.
- Prevenir i alertar en relació amb conductes del personal i dels càrrecs públics que comportin conflicte d'interessos, que consisteixin en l'ús o abús, en benefici privat, d'informacions que tinguin per raó de les seves funcions, o que tinguin o puguin tenir com a resultat la destinació o l'ús irregulars de fons públics o de qualsevol altre aprofitament contrari a l'ordenament jurídic.
- Investigar o inspeccionar possibles casos d'ús o destinació irregulars de fons públics, i també les conductes oposades a la integritat o contràries als principis d'objectivitat, eficàcia i submissió plena a la llei i al dret.
- Col·laborar amb l'elaboració dels dictàmens sol·licitats per comissions parlamentàries d'investigació o per la comissió parlamentària corresponent, sobre assumptes en relació amb els quals hi hagi indicis d'ús o destinació irregulars de fons públics o d'un ús il·legítim i en benefici privat de la condició pública d'un càrrec. A l'efecte del que estableix aquesta disposició, el director o la directora de l'Oficina ha d'informar d'ofici els òrgans competents perquè exerceixin les iniciatives que els corresponguin.
- Des de l'Oficina es podran proposar canvis legislatius i normatius en matèria de sancions i mesures a adoptar en el conjunt dels ens inclosos en l'àmbit d'actuació d'aquesta llei.

A més l'Oficina exerceix diverses funcions en matèria d'ètica pública i amb relació a la integritat.

D'acord amb l'article 9, l'Oficina, per acomplir les tasques que té encomanades i en l'àmbit que li és propi, ha de proporcionar la col·laboració, l'assistència i l'intercanvi d'informació amb altres òrgans i institucions de caràcter públic per mitjà de plans i programes conjunts, convenis i protocols que fixin els termes de la col·laboració, sempre que així ho permetin les respectives normes aplicables a les institucions intervinents.

L'article 6.1.h) del Reglament de funcionament i règim interior de l'Oficina (publicat en el BOIB de 13 de desembre de 2018) indica que correspon al director de l'Oficina la firma de convenis, protocols i acords de col·laboració i cooperació en les matèries que són competència de l'Oficina.

2n Per part seva, l'Ajuntament de Lluçmajor, en virtut de l'establert a l'article 25.1 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, per tal de gestionar els seus interessos i en l'àmbit de les seves competències, està facultat per promoure activitats i prestar els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal. A tal efecte, l'apartat 2 del mateix precepte atribueix als municipis competències pròpies en tot un seguit de matèries (urbanisme, medi ambient urbà, aigua potable, clavegueram, enllumenat públic, infraestructura viària, etc.). Aquestes competències es veuen ampliades a l'art. 29 de la Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears.

El desplegament i exercici de les competències pròpies, per una banda, i la virtualitat del principi de subsidiarietat, per l'altra, fan que els ajuntaments siguin l'Administració més propera al ciutadà i, per tant, potencial receptora de queixes o denúncies dels ciutadans envers l'actuació de l'Administració, sigui aquesta la local com la de qualsevol altre nivell.

3r Amb l'aprovació de la **Directiva (UE) 2019/1937 del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2019, relativa a la protecció de les persones que informin sobre infraccions del Dret de la Unió** (Directiva Whistleblowing), s'estableixen una sèrie de deures generals per als Estats membres i les seves administracions públiques, a saber, entre altres, l'existència de canals de denúncia i la promoció de les denúncies i la protecció dels qui denuncien assumptes que són d'interès públic.

En relació amb els canals interns per a denunciar, aquests es fixen com a obligatoris en les administracions públiques, sector públic vinculat i altres persones jurídiques subjectes al control d'aquestes, quan es tracti de municipis de més de 10.000 habitants o entitats amb 50 o més treballadors, si bé es preveu que els estats membres permetin als municipis compartir els canals de denúncia interns o que siguin gestionats per autoritats municipals conjuntes (sempre que estiguin diferenciats i siguin autònoms respecte dels canals externs).

A més de canals interns, han d'existir canals externs, aliens a les administracions públiques i a les empreses, que siguin independents i autònoms, garanteixin la integritat de la informació, permetin el seu emmagatzematge durador per a realitzar noves recerques, impedeixin el seu accés a personal no autoritzat, no revelin qualsevol informació que pogués permetre identificar al denunciador o a la persona afectada, i donin resposta al denunciador sobre el resultat final de la recerca.

Els canals de denúncia, tant interns com externs, s'hauran de regir per les següents regles d'aplicació:

- Deure de confidencialitat. Tret de requeriment judicial, no es revelarà la identitat del denunciador sense el seu consentiment exprés, inclosa la

informació de la qual es pugui deduir directament o indirectament la mateixa.

- El tractament de dades personals, inclòs l'intercanvi o transmissió d'aquestes dades entre autoritats competents, s'ha de realitzar de conformitat amb la seva normativa reguladora.
- Les autoritats competents hauran de portar un registre de totes les denúncies rebudes. Aquest registre ha de ser complet i exacte, i ha de permetre emmagatzemar la informació de manera duradora i accessible.

Així mateix, en relació amb el procediment de denúncia i seguiment o investigació, la Directiva 2019/1937(UE) exigeix les següents prescripcions:

- Ha de proporcionar-se al denunciant informació apropiada i clara relativa a l'ús d'aquests canals.
- El canal ha de ser segur i fàcilment accessible.
- Ha de permetre's denunciar per escrit i verbalment, per telèfon o mitjançant reunió presencial.
- Ha de mantenir-se la confidencialitat de la denúncia i de la identitat del denunciant.
- Es justificarà recepció de la denúncia al denunciant.
- El departament que sigui competent per a investigar les denúncies ha de ser imparcial; sol·licitarà en el seu cas informació addicional i donarà resposta al denunciant en un termini determinat.

Atès que la Directiva esmentada no s'ha transposat a l'ordenament intern, alguns dels seus preceptes (ateses les sentències del Tribunal de Justícia de la Unió Europea) tenen efecte directe si fan referència a obligacions precises, clares, incondicionals i no requereixen de mesures complementàries, per la qual cosa és essencial la implantació d'un canal de denúncies intern.

4t Mitjançant Resolució de 14 de desembre de 2018 es va crear la bústia de Denúncies de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears d'acord amb el mandat recollit en els articles 7 i 11 de la Llei 16/2016, de 9 de desembre, de garantir que tots els ciutadans de les Illes Balears, independentment de la seva illa de residència, puguin presentar denúncies i col·laborar amb l'Oficina, d'acord amb els principis de descentralització i desconcentració, física o virtual, previstos a l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, havent de preveure la regulació de les denúncies a través de sistemes no presencials.

Els principis de funcionament de la Bústia s'enumeren a la Regla Tercera de l'Annex de la resolució esmentada:

1. Les persones que posin en coneixement de l'Oficina una conducta contrària a dret i als principis o regles ètiques i de bon govern i administració podran interactuar amb l'Oficina, si així ho decideixen voluntàriament.

2. La Bústia de Denúncies també incorporarà mecanismes d'interacció amb informants anònims que estaran orientats a garantir aquesta col·laboració.
3. Per cada comunicació realitzada, la Bústia de Denúncies assignarà un codi alfanumèric a través del qual la persona informant, anònima o no, podrà accedir al sistema i interactuar amb el personal de l'Oficina encarregat de l'anàlisi de denúncies o alertes.
4. Tant en el cas de denúncies o alertes anònimes com identificades, l'Oficina garanteix la total confidencialitat en la gestió de la Bústia de Denúncies. Aquesta garantia de confidencialitat no impedeix la cessió de les dades que requereixin els jutjats i tribunals en exercici de la seva funció jurisdiccional, o la fiscalia en exercici de les facultats d'investigació.
5. Totes les denúncies o alertes que es presentin mitjançant la Bústia de Denúncies seran tramitades d'acord amb el procediment previst en els articles 31 i 32 del Reglament de Funcionament i Règim Interior de l'Oficina, excepte aquelles que incorrin en falsedat evident, en el qual cas podran ser objecte de procediment sancionador conforme estableix el títol III de la Llei 16/2016, de 9 de desembre.
6. S'investigaran, després de la comprovació de la seva versemblança, aquelles denúncies o alertes que continguin una descripció suficient que permeti identificar el fet o la conducta i que estiguin dins de l'àmbit d'actuació de l'Oficina.
7. No s'admetran, i s'exceptuen en tot cas de l'obligació de comprovar, les denúncies o alertes que resultin faltes de fonament o notòriament falses. Tampoc seran admeses les que comuniquin fets que no siguin competència de l'Oficina, que estiguin investigades per l'autoritat judicial o el ministeri fiscal, o que d'alguna altra manera incompleixin les condicions fixades en aquesta resolució.

Aquest canal de denúncia o bústia compleix amb totes les exigències fixades per la Directiva 2019/1937(UE) de confidencialitat, registre de denúncies i tractament de dades personals.

La Bústia de Denúncies electrònica es troba disponible en la pàgina web de l'Oficina (<https://oaib.es/ca/denuncies/>)

5è El 30 de setembre es va publicar l'Ordre del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència i que, sens perjudici d'altres aspectes reguladors, contempla específicament el que ha anomenat «**Pla de mesures antifrau**», recollint el reforç de mecanismes per a **la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos**, i aconseguir una homogeneïtat en el disseny de les mesures per part de tots els participants. Per això estableix dos importants instruments:

- Annex II.B.5: un qüestionari d'autoavaluació relativa a l'estàndard mínim.
- Annex III.C: orientació sobre mesures de prevenció, detecció i correcció del frau, corrupció i conflicte d'interessos, en què es fa referència a les possibles mesures a adoptar per garantir una protecció apropiada dels interessos financers de la Unió en l'execució d'actuacions finançades o finançar pel Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

Des de l'entrada en funcionament de l'Oficina, la prevenció del frau i la corrupció en el sector públic constitueix una de les seves grans línies d'actuació, i després d'analitzar les millors iniciatives que s'han dut a terme tant a l'àmbit nacional com internacional, va posar en marxa dues eines (que formen part d'un conjunt més ampli) per erradicar les males pràctiques en l'àmbit públic: les Guies Marc de gestió dels riscos de corrupció en els organismes públics i als ajuntaments (disponibles a <https://oaib.es/ca/gestion-de-riesgos-2/>). Aquestes Guies Marc es basen en els estàndards adoptats per agències i oficines tan importants com l'Autoritat Nacional Anticorrupció Italiana, l'Agència Francesa Anticorrupció, la Unitat Permanent Anticorrupció del Quebec, o l'Oficina Antifrau de Catalunya, partint de les normes internacionals ISO 31000 de gestió de riscos i ISO 37001 de sistemes de gestió antisuborn. A les Guies s'estableixen els paràmetres bàsics d'un procés sòlid de prevenció de riscos de corrupció, al voltant de l'anomenat «cicle antifrau»: prevenció, detecció, correcció i persecució, i amb una aplicació informàtica que pugui facilitar aquest procediment d'anàlisi.

6è L'article 47 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, defineix per exclusió aquest instrument de col·laboració, en el sentit que no tenen la consideració de convenis els protocols generals d'actuació o instruments similars que comportin simples declaracions d'intenció de contingut general o que expressin la voluntat de les Administracions i parts subscriptores per actuar amb un objectiu comú, sempre i que no suposin la formalització de compromisos jurídics concrets i exigibles.

II. Finalitat d'aquest Protocol General d'Actuació.

1r La primera finalitat d'aquest protocol és la col·laboració de l'Oficina en el disseny i la implantació del canal intern de denúncies previst a la Directiva 2019/1937(UE), per part de l'Ajuntament de Lluçmajor.

2n També és finalitat d'aquest protocol, la col·laboració de l'Oficina en el disseny i la implantació d'un canal de denúncies a l'Ajuntament de Lluçmajor.

3r En tercer lloc, les institucions signants col·laboraran mútuament en el foment de les activitats de prevenció del frau, els conflictes d'interès i la corrupció, tant en la gestió dels fons europeus NGEU com de la resta de fons públics, i la promoció de la integritat i ètica públiques, per a millorar les funcions i fins respectius que tenen encomanats.

III. Procediment d'actuació que s'estableix per la implantació dels canals interns de denúncia

1r L'Oficina col·laborarà amb l'Ajuntament de Lluçmajor en la posada en marxa del seu canal intern de denúncies, amb la finalitat d'ajudar al compliment de les característiques exigides per a aquests canals a la Directiva 2019/1937(UE) i que són pròpies de la Bústia de denúncies de l'Oficina.

2n El denunciant podrà dirigir-se a la Bústia de denúncies de l'Oficina com a canal extern de denúncies de l'Ajuntament de Lluçmajor, en els següents casos previstos en la Directiva:

- Si després de la denúncia interna, no es prenen les mesures oportunes.
- Si presumeix que la denúncia als seus superiors no produirà efectes.
- Quan existeixi perill imminent o manifest per a l'interès públic.
- Quan el denunciant consideri que hi pot haver risc de represàlies

3r Si l'Ajuntament de Lluçmajor té coneixement de l'existència de persones que denuncien, informen o alerten de fets o conductes que poden ser constitutius de frau o corrupció i sofreixen o poden sofrir represàlies a conseqüència d'això, comunicarà tal circumstància a l'Oficina a fi que aquesta els atorgui, en el seu cas, la protecció que es preveu als articles 20 i següents de la Directiva 2019/1937(UE) i a la Resolució 1/2021, de 12 de febrer, de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears, per la qual s'aprova el protocol d'actuació per a la protecció i la salvaguarda dels drets de les persones denunciants o alertadores, d'acord amb el que preveu l'article 14.5 de la Llei 16/2016, de 9 de desembre.

4t L'Oficina donarà suport a l'Ajuntament de Lluçmajor quan aquest rebi denúncies a través del canal intern la tramitació de les quals ofereixi dubtes al departament encarregat de gestionar-les, quant a l'àmbit objectiu o autoritat específica competent per tramitar-les. També prestarà ajuda en la transmissió en temps oportú de la informació continguda en la denúncia a les institucions, òrgans o organismes competents de la Unió Europea, segons correspongui.

5è L'Oficina col·laborarà amb l'Ajuntament de Lluçmajor en l'elaboració d'informació clara i fàcilment accessible a qualsevol persona interessada sobre els procediments de denúncia interna i externa, els procediments aplicables i la protecció davant de represàlies i drets de la persona afectada.

6è L'Oficina col·laborarà amb l'Ajuntament de Lluçmajor en oferir formació específica als empleats públics encarregats de tractar les denúncies.

IV. Reconeixement del canal de denúncies de l'Oficina com a canal extern.

1r Amb la finalitat de donar compliment a les exigències de la Directiva 2019/1937(UE), l'Ajuntament de Lluçmajor reconeix com a canal extern de les seves denúncies la citada Bústia de denúncies de l'Oficina.

2n L'Ajuntament de Lluçmajor es compromet a publicar en una secció separada, fàcilment identificable i accessible des dels seus llocs web, la informació prevista a l'article 13 de la Directiva i, en particular, a incloure en lloc visible dins de la seva pàgina web i del seu canal intern el següent link de la Bústia de denúncies de l'Oficina, juntament amb la informació clara i precisa sobre la seva funció i finalitat:

Castellà: <https://oaib.es/denuncias/>

Català: <https://oaib.es/ca/denuncies/>

V. Actuacions per al foment de les activitats de prevenció dels conflictes d'interès, el frau i la corrupció, i la promoció de la integritat i ètica públiques.

1r L'Oficina i l'Ajuntament de Lluçmajor es comprometen a fomentar la implementació de plans d'integritat pública, que permetin assolir els estàndards més exigents en relació amb el compliment de les normes jurídiques, ètiques i morals en la gestió de les activitats públiques. A aquest efecte l'Oficina proporcionarà una proposta de contingut mínim dels referits plans.

2n. En particular, en relació amb els fons europeus obtinguts a través del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència i de conformitat amb el que es preveu en l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (BOE núm. 234 de 30 de setembre de 2021), el Pla d'Integritat inclourà les mesures antifrau amb la finalitat de reforçar que els fons corresponents s'han utilitzat d'acord amb les normes aplicables, en particular pel que fa a la prevenció, detecció, correcció i persecució del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos, tot això conformement al que es preveu en els articles 6 i 8 de l'esmentada Ordre.

En aplicació d'aquest protocol, l'Oficina col·laborarà amb l'Ajuntament de Lluçmajor en:

- La posada a disposició de mecanismes d'avaluació dels riscos contraris a la integritat pública, l'impacte i la probabilitat de risc de frau en els processos clau de l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, així com la seva revisió periòdica, biennal o anual segons el risc de frau i, en tot cas, quan s'hagi detectat algun cas de frau o hi hagi canvis significatius en els procediments o el personal.
- L'assessorament a fi que l'Ajuntament elabori el seu autodiagnòstic de riscos contraris a la integritat pública, amb caràcter previ a la formulació dels corresponent plans. En particular, l'Oficina assistirà a l'Ajuntament al compliment del Test de l'Annex II.B.5 per complir l'estàndard mínim del Pla de Mesures Antifrau.
- Definir mesures preventives adequades i proporcionades, ajustades a les situacions concretes, per reduir el risc residual de frau a un nivell acceptable.

- Preveure l'existència de mesures de detecció ajustades als senyals d'alerta i definir els procediments per aplicar-los efectivament.
- Definir les mesures correctives pertinents per quan es detecti un cas sospitós de frau, amb mecanismes clars de comunicació de les sospites de frau.
- Establir processos adequats per al seguiment dels casos sospitosos de frau i la corresponent recuperació dels fons gastats fraudulentament.
- Definir procediments de seguiment per revisar els processos, procediments i controls relacionats amb el frau efectiu o potencial, que es transmeten a la revisió corresponent de l'avaluació del risc de frau.
- Específicament, definir procediments relatius a la prevenció i correcció de situacions de conflictes d'interès.

Es procurarà que aquestes mesures antifrau s'estenguin a la gestió de qualsevol altres fons o recursos públics diferents dels citats fons europeus i, en general, a qualsevol altre procés de decisió pública susceptible de frau, conflictes d'interès o corrupció.

3r La col·laboració de l'Oficina en la formació del personal de l'Ajuntament de Lluçmajor en aquesta matèria.

4t L'assessorament en l'elaboració de codis ètics com a marc d'integritat pública.

VI. Comissió de coordinació.

1r Es crea una Comissió de Coordinació que es reunirà durant el tercer quadrimestre de cada any, a fi d'eleva a les dues institucions signants del present Protocol una proposta conjunta de determinades actuacions a dur a terme durant l'exercici següent per a prevenir possibles situacions de mala praxi, frau o corrupció, així com qualsevol altra que es consideri d'interès comú en relació amb el compliment de les finalitats del present protocol.

La Comissió es reunirà, a més, sempre que ho sol·liciti una de les parts, i estarà formada per un mínim de dos representants de cada institució, que seran designats pels òrgans competents respectius. La titularitat de la Presidència i la Secretaria s'alternaran entre les dues institucions anualment, de manera que cadascuna exerceixi un d'aquests càrrecs. Les decisions s'adoptaran per consens i no existirà el vot de qualitat.

VII. Disposicions addicionals.

1r Cada institució assumirà les tasques corresponents i les complirà de conformitat amb la seva pròpia normativa i en exercici de les funcions legalment assignades, amb ple respecte a les competències respectives.

2n La subscripció del present Protocol no implica obligacions econòmiques per a cap de les parts signants, sinó que qualsevol actuació derivada del mateix s'atendrà amb els propis mitjans personals i materials.

3r Com a mínim cada quatre anys, s'avaluarà i revisarà el funcionament i contingut del present Protocol, proposant cadascuna de les parts signants les modificacions o addicions que es considerin oportunes.

VIII. Eficàcia temporal i vigència del protocol general d'actuació

Aquest protocol produeix efectes des de la seva signatura i té una vigència de quatre anys, amb possibilitat de pròrroga, per un període de fins a quatre anys addicionals, si així ho acorden de forma expressa les parts signants. Qualsevol de les parts pot denunciar el protocol en qualsevol moment un cop transcorregut el primer any de vigència, mitjançant escrit adreçat a l'altra part.

I en prova de conformitat amb l'anteriorment exposat, el director de l'Oficina i el batle de l'Ajuntament de Lluçmajor signen el present Protocol.

Palma, en la data de la signatura

Per part de l'Oficina
La directora en funcions de l'Oficina

Per part de l'Ajuntament de Lluçmajor
El batle

María Belén Méndez Alonso

Éric Jareño Cifuentes

El secretari de l'Ajuntament

Marc Rigo Manresa